

Muntele Sinai din Egipt, cel care a influențat numele stațiunii cunoscută astăzi ca Sinaia, din județul Prahova, poartă pe versanții săi o Mănăstire dedicată Sfintei Ecaterina. Această sfântă mănăstire este un lăcaș de cult, astăzi greco-ortodox (în Sinai, în Egipt), fondat undeva între anii 548 și 565, fiind „încă cea mai veche mănăstire creștină locuită și în ziva de astăzi. Mănăstirea este situată la picioarele Muntelui Sinai (Muntele lui Moise – Jebel Musa).

A fost construită pe locul unde se crede că profetul Moise a văzut Rugul Aprins. Moise este socotit de tradiția iudaică, iar pe urmele, ei, și de cea creștină, un profet și etnarh, conducătorul triburilor israelite ieșind din Egipt (după una din cronologiile presupuse, în jurul anului 1250 El este cunoscut, < la evrei ca Moșe Rabenu („Moise Învățătorul nostru”) sau, mai rar, Moșe ben Amram, („Moise, fiuțel lui Amram”), și este, după, tradiția lor religioasă, cel care a primit Legea divină (Tora) pe Muntele Sinai și fondatorul religiei evreilor – iudaismul.

De aceea, această religie este uneori numită și mozaism, după Moise. Peninsula Sinai este o peninsulă egipteană cu forma triunghiulară, cu o suprafață de peste 600 de mii de kilometri pătrați, cuprinsă între două mări: înspre nord Marea Mediterană, iar înspre sud Marea Roșie; în partea vestică aceasta este delimitată de Canalul Suez, iar înspre nord-est se află Țara Sfântă – Israel. Peninsula Sinai este o limbă de pia-tră ce intră în Marea Roșie, aceasta fiind acoperită în întregime cu munți stâncoși și pietre. Relieful aspru și clima foarte fierbinte au făcut ca aceasta să nu fie foarte populată, pe lângă cele câteva stațiuni turistice și porturi, doar mici triburi de beduini plimbându-se din loc în loc pe suprafața acesteia. Muntele Sinai mai este cunoscut sub numele de Muntele Horeb (în ebraică Har Horev) și este un munte în Peninsula Sinai din Egipt, care este o posibilă localizare a biblicului Munte Sinai.

Acesta din urmă este menționat de mai multe ori în Cartea Exodului și alte cărți ale Bibliei, precum și în Coran. Istoricii și arheologii moderni nu cunosc (nu au dovezi) unde se află muntele Sinai de care se povestește în trecut. Muntele Sinai este cel care are o înălțime maximă de 2.285 de metri și este situat în apropierea orașului Saint Catherine (Sant Katrin) din regiunea Sinai și în apropierea Muntelui Catherine (2.629 m, cel mai înalt vârf montan din Egipt).

Acesta este înconjurat din toate părțile de culmi mai înalte ale altor munți. Rocile din care este compus Muntele Sinai s-au format într-un stadiu târziu de evoluție al scutului Arabo-Nubian (ANS). Muntele Sinai afișează un inel complex care constă dintr-un granit alcalin pătruns în diverse tipuri de roci, inclusiv vulcanice. În general, natura rocilor care se găsesc în Muntele Sinai indică faptul că acestea provin de la diferite adâncimi. Muntele Sinai Biblic este unul dintre cele mai importante locuri sacre ale religiilor mozaică, creștină și islamică.

Muntele biblic Sinai este identificat în tradiția creștină cu Jebel Musa din partea de sud a Peninsulei Sinai, dar această asociere datează doar din secolul al III-lea d.Hr. și nu există nici o dovadă că s-a aflat pe traseul Exodului. Potrivit tradiției beduine, Sinai este muntele pe care Dumnezeu a dat legi pentru israeliți. Cu toate acestea, tradițiile creștine timpurii spun că acest eveniment a avut loc în apropiere de Muntele Serbal, la poalele cărui a fost fondată în secolul al IV-lea; mănăstirea s-a mutat în secolul al VI-lea la poalele Muntelui Ecaterina, în urma cercetărilor făcute asupra operei istoricului antic evreu Iosephus Flavius care susținea că Sinai era cel mai înalt munte din zonă. Creștinii s-au stabilit pe acest munte în secolul al III-lea. Georgienii din Caucaz s-au mutat în Peninsula Sinai în secolul al V-lea, și o colonie georgiană s-a format acolo în secolul al IX-lea. Georgienii au ridicat biserici proprii în zona nouă a Muntelui Sinai.

Construcția unei astfel de biserici a fost legată de numele regelui georgian David al IV-lea al Georgiei, cunoscut ca David Ziditorul, care a contribuit la ridicarea bisericilor din Georgia precum și a multora din străinătate. Au existat motive politice, culturale și religioase pentru întemeierea bisericii de pe Muntele Sinai. Călugării georgieni care trăiau acolo erau profund legați de patria lor. Unele manuscrise georgiene din Sinai au rămas acolo, dar altele sunt păstrate în Tbilisi, Sankt-Petersburg, Praga, New York, Paris sau în colecții particulare. O parte dintre cercetătorii biblici moderni cred că israeliții au traversat peninsula Sinai în traseu direct, mai degrabă decât să o ocolească pe la extremitatea sudică (presupunând că nu au traversat ramura estică a Mării Roșii) și, prin urmare, caută să identifice Muntele Sinai Biblic în altă parte.

Potrivit unor erudiți, Cântecul Dorei (en) (Judecători 5:1-15) sugerează că Dumnezeu a locuit la Muntele Seir, astfel încât mulți cercetători preferă să localizeze Muntele Sinai Biblic în Regatul Nabatean (Peninsula Arabică). Pe de altă parte, descrierile biblice ale Muntelui Sinai pot fi interpretate ca descrieri ale unui vulcan, și deci un mic număr de oameni de știință localizează Muntele Sinai Biblic în vestul Arabiei Saudite, identificându-l cu muntele Jabal al-Lauz; mai ales că în Peninsula Sinai nu sunt vulcani. La sfârșitul secolului al XVII-lea, spătarul Mihai Cantacuzino (1640-1716), unul dintre marii boieri din Țara Românească (fiu al marelui postelnic Constantin Cantacuzino, frate mai mic al voievodului Șerban Cantacuzino și unchi al lui Constantin Brâncoveanu), a făcut un pelerinaj la Locurile Sfinte, mergând și în peninsula Sinai, unde a ajuns până la Mănăstirea Sfânta Ecaterina, ridicată pe pantele Muntelui Sinai.

Impresionat de măreția biblică a locurilor vizitate, a ctitorit în 1695, la reîntoarcerea în țară, o mănăstire pe care a numit-o Sinaia (actuala Mănăstire Sinaia, de la care provine și numele orașului Sinaia). În actul de fondare se spune: „Am zidit din temelie și am înălțat un schițșor, numindu-se Sinaia, după asemănarea Sinaiei celei mari și după-cum arată și Patriarhul Țarigradului Gavriil (1702), pe care Sinaia au numit-o bine făcând, îndemnându-se de multă dragoste și cucernicie ce avea către sfântul și de Dumnezeu umblatul muntele Sinaiei”. Cu toate că este cunoscută sub numele de Sfânta Ecaterina, hramul mănăstirii este Schimbarea la Față. Uneori mai este cunoscută și sub numele de Mănăstirea Rugului Aprins. Așezământul monahal Sfânta Ecaterina este, probabil, cea mai veche mănăstire creștină în care viața monastică nu a fost întreruptă, cu o istorie de peste 17 secole. Mănăstirea se află sub autoritatea Bisericii ortodoxe autocefale a Sinaiului și este înscrisă din 2002 în Lista Patrimoniului Mondial UNESCO.

În prezent în Mănăstirea Sfânta Ecaterina trăiesc 25 de monahi de mai multe naționalități, iar slujbele se oficiază în limba greacă bizantină. Biblioteca mănăstirii formată din patru camere de bibliotecă, este, probabil, cea mai veche bibliotecă creștină care a supraviețuit. Aceasta conține șase mii de manuscrise în greacă, siriană, gî'îz, arabă, georgiană și slavona din biserică, dintre care trei mii din antichitate și unele mai vechi decât mănăstirea în sine - o colecție care, în măsura doar de către Biblioteca Vaticanului este depășită. Colecția este de 3.300 de manuscrise, 8.000 de cărți vechi și 5.000 de cărți noi. Mănăstirea mai are o colecție de peste 2.000 de icoane, inclusiv unele din puținele piese care au supraviețuit perioadei iconoclaste (fără de icoane) a Imperiului Bizantin din secolul al VIII-lea și al IX-lea, datorită situației din regatul islamic.

Între acestea se numără unele din cele mai vechi icoane păstrate până în prezent. Egiptul în secolul al XV-lea î.Hr., perioada Exodului și a cuceririi Canaanului descrisă în „Cartea lui Iosua” conform cronologiei biblice, ocupa Canaanul, fapt „uitat” în Biblie a fi menționat. La țărani felahi egipteni se păstra o veche tradiție și anume faptul că strămoșii lor au fost geții, iar personaje importante din istoria antică a Geto-Daciei se instruiseră în Egipt. Astfel Deceneu, cel care a fost un filosof, astronom, sfătuitor al lui Burebista (82 î.Hr. - 44 î.Hr.), rege dac între 44 î.Hr. - 27 î.Hr., a călătorit în Egipt și s-a școlit acolo. Înaintea lui, în cadrul oficiului de mare preot, înțelept și sfătuitor, fusese Zeuta, iar după el, Zamolxis. Deceneu ar fi fost un înțelept al neamului dacilor, care trăia retras, ca un sihastru, într-un ținut ascuns, unii cred că pe muntele sfânt al dacilor - numit Kogaionon. Fusese sacerdot al zeului Zalmoxis, iar în momentul venirii la conducerea dacilor a regelui Burebista era Mare preot.

Sfetnic și colaborator apropiat a lui Burebista, cel mai important personaj după rege în statul dac, Deceneu l-a ajutat considerabil pe monarh în opera de unificare și organizare a triburilor geto-dace. Deceneu a devenit rege al geților în anul 44 î.Hr, după moartea lui Burebista. A reformat pontificatul zamolxian. A stabilit locuința preoților lui Zamolxe pe muntele Cogeon (Kogaionon). A împărțit pe geți în ordinul Piloforilor sau Pileștilor și ordinul Capeluttilor sau Comaștilor. A cultivat în rândul geților astronomia și agricultura.

A construit altare noi și edificii sacre. E posibil să fi urmat canoanele arhitectonice din Egipt (unde trăise), precum și din Orient. O informație din Iordanes (Getica:XI,67) indică venirea lui Deceneu la putere, inițial, ca vicerege, Burebista acordându-i o putere aproape regală. Strabon spune: „Burebista ... și-a luat ca ajutor pe Deceneu, un bărbat vrăjitor, care umblase multă vreme prin Egipt, învățând acolo unele semne profetice, datorită cărora susținea că tălmăcește voința zeilor. Ba încă, de la un timp era socotit și zeu, așa cum am arătat când am vorbit de Zamolxe. Ca o dovadă de ascultarea ce i-o dădeau geții, este și faptul că ei s-au lăsat înduplecați să-și stârpească viile și să trăiască fără vin” (Geografia:VII,3,11)

După Iordanes, Deceneu era un om de o vastă erudiție. Relatarea istoricului got conține date deosebite privind rolul cultural și religios jucat de către Deceneu în instruirea spirituală a stratului social superior de sacerdoți și tarabostesi daci: „Observând înclinația lor de a-l asculta în toate și inteligența lor nativă, el i-a inițiat în aproape toată filozofia, căci era maestru priceput în aceasta. El i-a învățat etica, dezvățându-i de obiceiurile lor barbare, i-a instruit în fizică, făcându-i să trăiască potrivit cu legile naturii, pe care goții [geții] transcriindule le păstrează până azi [sec VI e.n.] cu numele de belagines; i-a învățat logica, făcându-i superiori celorlalte popoare în ce privește mintea; arătându-le practica, i-a îndemnat să-și trăiască viața în fapte bune; demonstrându-le teoria, i-a învățat să contemple cele 12 semne ale zodiacului, iar prin ele mersul planetelor și toată astronomia, lămurindu-i cum crește și scade discul lunii și cu cât globul de foc al soarelui întrece măsura rotunjimii pământului și le-a expus sub ce nume și sub ce semne cele 345 de stele trec de la răsărit la apus, ca să se apropie sau să se depărteze de polul ceresc.

Vezi ce plăcere (este) ca niște oameni prea viteji să se îndeletnicească cu doctrinele filosofice, când mai aveau puțin răgaz de războaie. Puteai să-l vezi pe unul cercetând poziția cerului, pe altul proprietățile ierburilor și ale arbuștilor, pe acesta studiind creșterea și scăderea Lunii, pe celălalt observând eclipsele soarelui și cum, prin rotația cerului, Soarele vrând să atingă regiunea orientală, este adus înapoi în regiunea occidentală. Getul se liniștește de îndată ce primește explicația acestor lucruri. Aceasta și multe altele, învățând Deceneu pe geți, prin știința sa, a strălucit în mijlocul lor ca o adevărată minune”. (Getica; XI; 69—70). În felul acesta Iordanes ne înfățișează seriozitatea și priceperea cu care cel puțin clasa sacerdotală privea preocupările științifice, iar mai departe “pe bărbații cei mai de seamă și mai înțelepți pe care i-a învățat teologia, i-a sfătuit să cinstească anumite divinități și sanctuare, făcându-i preoți și dându-le numele de pileați”. (Getica; XI,71) Deceneu a înlăturat cultul bahic sau dionisiac asociat cu cultura viței de vie și cu orgiile. El este cel dintâi care s-a opus viguros pătrunderii în Dacia a cultelor străine.

De aceea nu este întâmplător că a determinat autoritatea regală să dispună distrugerea viței de vie — planta sacră a lui Dyonisos — și că toată preoțimea dacică l-a sprijinit în acest act extraordinar. Ca mare preot și vicerege, apoi el însuși rege, Deceneu a dispus de o dublă autoritate, morală (stărpind viciul beției) și politică (organizând triburile și casta sacerdotală). Deceneu a înfăptuit o

profundă reformă socială și religioasă a poporului geto-dac, celebră în lumea antică.

A impus sobrietatea și cumpătarea, a cerut poporului ascultarea de porunci ca efect al educației prin dreptate, geții fiind recunoscuți, după Herodot, ca fiind cei mai drepecți dintre traci. Iordanes despre Deceneu: „Împărtășindu-le cunoștințe de fizică i-a făcut să trăiască în mod natural respectând legile lor pe care ei le au în formă scrisă până astăzi și le numesc belagines”. De fapt, unii cercetători spun că legile belagines sunt legile goților, nu ale geților, termenul fiind întâlnit în Origo Gothica (555 e.n.), cu toate că autorul textului pretindea că e vorba de legi străvechi.

Mai precis, e vorba de legile ostrogoților. Lucrarea lui Iordanes nu este considerată izvor istoric de încredere de către unii istorici, scopul său fiind acela de a atribui un trecut prestigios noii clase conducătoare a goților. Dacă preluăm cele scrise în manuscrisul din secolul al XV-lea despre Vlad Țepeș aflat în biblioteca Vaticanului scos la lumină în 2015 de un istoric din Târgoviște, Vasile Lupașc, scriitor și autor al mai multor lucrări despre domnitorul muntean, atunci nemții ar fi de origine dacică, ceea ce ar răsturna multe manuale de istorie. Documentul este scris de episcopul Niccolo de Modrussa, în latină. Modrussa a fost un trimis special al Papei Pius al II-lea, însărcinat cu anchetarea lui Vlad Țepeș, după arestarea acestuia de către Matei Corvin, și are peste 200 de pagini. Lupașc a încercat să traducă acest document cu ajutorul mai multor specialiști, vorbitori de limbă latină veche, dar fără succes. I s-a transmis că în document sunt trecute tot felul de „bazaconii”, motiv pentru care nimeni nu se încumetă să îl traducă. În realitate, însă, trimisul Papei spune în document clar că nemții ar fi de origine dacică. „Despre pomenirea germanilor în relația cu Zalmoxis și o posibilă origine dacică nu vreau să mă pronunț. Există mai multe teorii. Prima pleacă chiar de la titlul lucrării: De Bello Gothorum.

Principal

a teorie face referire la o confuzie între termenii de got și get, dar această confuzie pare că se adâncește în textul manuscrisului. Alte teorii, pe care nu mă hazardez să le menționez în detaliu, vorbesc chiar despre o origine comună geto-germană”, spune Vasile Lupașc. O astfel de ipoteză ar lămurii multe taine ale istoriei, dacă am accepta acest lucru. Astfel și Vechea Biserică Valaho - Egipteană își regăsește locul său în istorie, ca și artefactele egiptene descoperite pe teritoriul țării noastre. Așa și legăturile cu religia coptă egipteană, și cu Sfânta Mănăstire din Sinai (Egipt). De-a

lungul timpului au existat strânse legături cu Moldova și Țara Românească.

Mănăstirea Sfânta Ecaterina din Sinai a fost parțial restaurată în 1592 pe cheltuiala domnitorului român Alexandru cel Rău. Mănăstirea Sfânta Vineri din Iași, ctitorită în anul 1610 de Nestor Ureche, tatăl lui Grigore Ureche, a fost metoh al mănăstirii sinaite, precum și Biserica Sfânta Ecaterina din București. Sfânta Mare Muceniță Ecaterina, pe care creștinii ortodocși din întreaga lume o sărbătoresc pe 25 noiembrie, are o tainică legătură cu poporul român încă din primele secole ale creștinătății.

Mănăstirea Sfintei, aflată în Sinai (Egipt) este cea mai veche mănăstire creștină în care viața monastică nu a fost întreruptă, având o istorie de 17 secole. Mănăstirea a fost construită pe locul în care Dumnezeu i s-a revelat lui Moise sub forma Rugului Aprins, la poalele Muntelui Tablelor Legii (cunoscut și ca Muntele lui Moise sau Muntele Sinai). În acest loc, Moise a auzit glasul Domnului: „Descalță-te, căci locul pe care te afli este sfânt” (Ieșirea 3,5). Aici profetul biblic va primi poruncă de la Dumnezeu să scoată poporul evreu din robia faraonului, pentru ca după alți 40 de ani de părăsire în Peninsula Sinai să primească, în vârful Muntelui Sinai, cele 10 porunci pe două table de piatră. Ceea ce este extraordinar, pentru pelerinii care ajung în aceste locuri, este descoperirea faptului că Mănăstirea Sfintei Ecaterina reprezintă, de fapt, o oază creștină într-o lume islamică, care a supraviețuit de-a lungul timpului în ciuda tuturor invaziilor otomane și a presiunilor Islamului.

Aceasta în condițiile în care toate celelalte mănăstiri creștine din zona Egiptului (numite copte), rămase până astăzi (care sunt „presărate” pe drumul parcurs de Sfânta Fecioară Maria și Iisus în vremea refugiului lor în Egipt), au ajuns sub stăpânirea popoarelor musulmane, amprenta lor fiind vizibilă în aceste locașuri sfinte până în zilele noastre. Puțină lume știe faptul că această Sfântă Mănăstire este legată, încă de la începutul fondării ei de spațiul românesc, mai exact de poporul dac.

ROMÂNĂ

Conf.univ.dr. George V. Grigore

*Independența
prin Cultură*